

GÜNCEL

Açık Bilgi Bülteni

Yıl 3 - Sayı 26

Şubat 2010

Merhaba,

Güncel Bülten'de bu ay "baba ve çocuk" konusuna yer verdik. Uzun yıllar boyunca çocuğun gelişiminde öncelikli ve en büyük rolün annede olduğu vurgulanmış olsa da son yıllarda yapılan araştırmalarda babanın önemini ortaya çıkarmaktadır. Biz de bu ayki sayımızı babalara ithafen hazırladık...Keyifle okumanız dileğiyle...

Baba Çocuk İlişkisi

Psikolojik Danışmanlık Eğitim ve
Grup Çalışmaları Merkezi

www.guncedanismanlik.net
info@guncedanismanlik.net

T: 0216 3807685
T/F: 0216 3807802

Çocuk sahibi olmak, sahip olunan çocuğun büyümesi, ilk adımları, konuşması, söylediği ilk sözcükler vb. aileler için çok özel ve önemli süreçlerdir. Bugüne kadar tüm bu süreçlerden bahsedilirken annelerin rolünün üstünde önemle durulmuştur, fakat özellikle son yıllarda, babaların çocukların bilişsel, psikolojik ve sosyal gelişimi üzerindeki etkisi gerek araştırmalarla gerekse uzmanlar tarafından sıkça vurgulanmaktadır. Rochester Üniversitesi'nde yapılan bir araştırma sonuçları babalarıyla daha az iletişim kuran çocukların daha gergin ve dürtüsel olduklarını; akranlarıyla daha az ilişki kurduklarını ve ergenlik dönemlerinde ebeveynlerine karşı daha az toleranslı ve sabırsız olduklarını gösteriyor. (Davies&Cummings, 2009). Dolayısıyla babanın çocuğun yaşamındaki rolü ve önemi doğumdan ergenliğe kadar uzanan bir süreçte yayılıyor diyebiliriz.

Hamilelik Döneminde Babalık

Aslında her yetişkin potansiyel bir anne-baba adaydır; fakat bu iki durum en yoğun olarak hamilelik döneminde hissedilir. İlgili çoğunlukla anne ve çocuk üzerinde olsa da, bu dönemin isimsiz kahramanları babalardır. Eşin hem fiziksel hem de psikolojik olarak rahat bir hamilelik dönemi geçirmesinde babanın desteği ve ilgisi çok önemlidir. Annenin hisleri, endişeleri, hevesleri nasıl çocuk için önemliyse, baba-

nın da çocuğu ve baba olmakla ilgili duyguları anne karnındaki çocuğu bir o kadar etkilemektedir. Bu dönemde babalar;

- Eşlerine destek olurken kendi duygu ve düşüncelerini de gözden geçirebilir,
- Baba olmuş arkadaşları ile görüşebilir, kaygılarını paylaşabilir, sorularını sorabilir,
- Kendi güçlü ve zayıf yanlarının çocuk yetiştirme süreçlerini nasıl etkileyeceğini düşünebilir,
- Hepsinden önemlisi "baba" oluyor olmanın heyecanına eşleriyle birlikte ortak olabilirler.

Doğum Sonrası Babanın Rolü

Çocuk anne karnındayken başlayan heyecan çocuğun doğumu ile perçinlenerek devam eder. Evin yeni bireyi, gelişimiyle, anne ve babasına hem büyük bir mutluluk hem de yeni sorumluluklar getirmektedir. Bu dönemde baba ile çocuk arasında duygusal bağın kurulması ve babanın en az anne kadar çocukla birebir ilgilenmesi çok önemlidir. Çünkü, çocukların bilişsel, psikolojik ve sosyal gelişiminde 0-6 yaş döneminin etkisi çok büyüktür.

Bu dönemde babaların, yeni doğan çocuğun bez değiştirme, mama yedirme, gaz çıkarma gibi rutin süreçlerine destek olması; çocukla tensel temasta bulunması "babalık" rolünün oturması ve babanın kendisini yetkin ve yeterli hissetmesi açısından çok önemlidir.

Çocuğun Genel Gelişiminde Babanın Rolü

Çocuğun genel gelişimini bilişsel, sosyal ve duygusal, cinsel gelişim olarak 3 başlık altında toplarsak; babaların çocuklarına karşı olan yaklaşımlarının, bu süreçlerin sağlıklı geçmesi açısından önemli bir etken olduğunu söyleyebiliriz.

Bilişsel gelişim açısından; baba ile çocuk arasındaki destekleyici, olumlu ilişkinin bilişsel becerileri ve okul yıllarındaki akademik başarıyı olumlu olarak etkilediği belirtilmektedir. Bebeklik döneminden itibaren çocuğa sağlanan zengin uyaranların zihinsel gelişim üzerindeki etkisi bilinmektedir. Babanın çocuğu ile ilgilenmek için ayırdığı zaman, birlikte yapılan etkinliklerin çocuğa sağladığı zengin ve farklı deneyimler öğrenmeyi ve zekayı desteklemektedir. Babaların annelere göre çocuklarına daha bağımsız davranmak için fırsat verdikleri gözlemlenmektedir. Bu yaklaşım hem bilişsel hem de kişilik gelişimini olumlu yönde etkilemektedir.

Sosyal ve duygusal gelişim açısından, babaların çocukları ile kurdukları olumlu ve yakın ilişki, çocuğun kimlik gelişimi açısından çok önemlidir. Babası tarafından sevildiğini, onaylandığını en önemlisi kabul edildiğini hisseden çocuk öğrenmeye, gelişmeye ve olumlu benlik algısı geliştirmeye daha açık olacaktır. Bununla birlikte çocuklar davranış ve tutumlarını geliştirirken anneleri kadar babalarını model alırlar. Bu nedenle; babaların olaylara yaklaşım açısı, anne ile olan iletişimi, problem çözme becerileri vb. çocuk için önemli bir referans noktasıdır.

Cinsel gelişim açısından ise babanın rolü özellikle erkek çocuğun cinsel rol gelişimi için önemli gözükse de kız çocuğunun gelişiminde de etkisi büyüktür. Erkek çocuklar babalarını gözlemleyerek ve taklit ederek erkeklerin nasıl davrandıklarını öğrenirler. Babanın sorunlar karşısındaki tepkisi, evdeki kuralları uygulama yöntemi, davranışları erkek çocuk için erkeklik ile ilgili kavramlarının oluşmasında temel oluşturur. Kız çocukları için ise babanın önemi farklıdır. Çünkü baba hayatlarında tanıdıkları ilk erkektir. Bu nedenle baba ile kurulan ilişki gelecekte karşı cinsle kurulacak ilişkilerin kalitesini ve şeklini belirler.

Baba-Çocuk İlişkisini Kurarken Nelere Dikkat Etmeli?

Her ilişki kurma sürecinde olduğu gibi, baba-çocuk ilişkisini de kurmak ve geliştirmek, zaman ve çaba gerektirecektir. Çocuk anne karnındayken başlayan bu ilişki süreci ergenlikten yetişkinliğe kadar uzanan yılların temelini oluşturmaktadır ve çocuğun olumlu benlik algısı geliştirmesinde ve kimlik gelişiminde çok önemlidir. Babalar çocuklarıyla ilişki kurarken genel olarak şunlara dikkat edebilirler:

- Çocuklar doğdukları ilk andan itibaren annelerine olduğu kadar babalarına da ihtiyaç duyarlar.
- Çocuk ile ilişki kurmak için büyümesini beklemeysin. Birlikte zaman geçirmeye ne kadar çabuk başlarsanız aradaki ilişki o kadar güçlenecektir.
- Ebeveynler çocuklarını koşulsuz severler. Ancak çocuklar bunu anlamak için duymaya, hissetmeye ihtiyaç duyarlar. Çocuğunuza duyduğunuz sevgiyi göstermekten çekinmeyin
- Baba tarafından yapılan yorumlar ve geri bildirimlerin çocuğun benlik algısı üzerindeki etkisi çok büyüktür. Özgüven ve olumlu benlik algısı çocuğun yakın çevresinden aldığı sözel ve sözel olmayan mesajlarla şekillenir.
- Çocuğunuz hata yaptığında, önce yanlış davranışını tanımlayın, daha sonra bekleneni, doğru davranışı belirtin, uyguladığında başarısını övün, benzer hataları tekrarladığında davranışının sonucunu yaşamasına izin verin. Olumsuz eleştirinizi çocuğunuzun kişiliği ile ilgili değil davranış ile ilgili olduğuna dikkat ederek ifade edin. "Ne

kadar beceriksizsin, bir bardağı taşıyamadın demek yerine, suyu dökmeyen taşımak için iki elinle taşımalsın gibi"

- Gün içinde birlikte olmak için kısa da olsa mutlaka zaman ayırmaya çalışın.
- Baba-oğul, baba-kız olarak etkinliklere katılın (sinemaya gitmek, alışveriş yapmak, bisiklete binmek, tamir yapmak, top oynamak, yüzmek, kitap okumak vb)
- Söylediklerinizden çok davranışlarınızla çocuğunuza örnek olduğunuzu unutmayın.
- Mükemmel olmaya çalışmayın, en önemlisi, onu her zaman sevdiğinizi bilmesini sağlayın,

Anne-baba-çocuk-okul, bir masanın ayakları gibi... Ayaklardan biri kırık olduğunda nasıl masa ayakta duramazsa; çocuğun psikolojik, bilişsel ve sosyal olarak sağlıklı bir birey olması için bu dört tarafında sistemin içinde aktif olarak yer alması gerekmektedir. Ve anlattığımız gibi," babalar" bu sistemin en önemli parçalarından biri... Anne ve babanın çocuğun gelişimini beraber takip edip sürece eşit ölçüde dahil olduğu durumlarda çocuğun ruhsal sağlık açısından da olumlu yönde etkileneceği göz önünde bulundurulmalıdır.

GünceL'in Önerdikleri

Kitabın Adı: Baba ve Çocuk
Yazar: Prof.Dr. Oya Güngörmüş Özkardeş
Yayınevi: Morpa Yayınları

Endüstri devrimi sonrası kadının iş yaşamına katılması, büyük şehirlere nüfusun göç etmesi, büyük aile yapısının çekirdek aileye doğru kayması gibi pek çok nedenle çocuk yetiştirme işine bakışımız bugün artık bir hayli değişmiş durumdadır. Babanın çocuğun gelişiminde önemi olduğu yapılan tüm yayınlardan anlaşılabilir. Birlikte baba - çocuk ilişkisinin çocuğun gelişmesinin hangi yönlerinde ve nasıl etkili olduğuna ilişkin ülkemizde kaleme alınmış bir eser bulunmamaktadır. Eser kapsamında hamilelik döneminde babaların neler yaşadığı, nasıl etkilendiği, çocuğun zihinsel gelişimine baba - çocuk ilişkisinin nasıl etki ettiği, cinsel rolünü benimsemeye baba - çocuk ilişkisinin önemi, kişilik, ahlak gelişimi ve sosyal uyum açısından etkileri işlenmektedir.

*Kitabın arka yüzünden alınmıştır.

Kitabın Adı: Bana Seni Anlat Baba
Yazar: Doç.Dr.Sabiha Paktuna Keskin
Yayınevi: Boyut Yayınları

Babamız en değerli varlığımızdır. O'nunla geçirdiğimiz günler hiç bitmeyecekmişçesine, zamanı hoyrat kullanırız. Bu küçük anı defteri, size babanızı gözden kaçırdığınız yönleri ile tanıttacak. O'nu daha çok anlayacak, O'na daha çok yakınlaşacaksınız. Hatta bu defteri gelecek kuşaklara değerli bir armağan olarak bırakacaksınız .

*Kitabın arka yüzünden alınmıştır.